

Κείμενο 1

Διαδίκτυο και μάθηση

Το κείμενο αποτελεί απόσπασμα από το άρθρο των Ι. Κεκέ και Η. Μυλωνάκου 2001. «Διαδίκτυο και μάθηση: Οι στρατηγικές για την «πλοήγηση» και η διδακτική τους αξία» που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Επιθεώρηση εκπαιδευτικών θεμάτων» (διασκευή)

Το διαδίκτυο (Internet) αποτελεί ένα από τα νεότερα, δυναμικότερα, αλλά και πιο πολυδιάστατα αποκτήματα της εκπαιδευτικής εργαλειοθήκης. Θεωρείται σήμερα ένα μέσο πλοήγησης σε κάθε πληροφορία που αφορά τον μαθητή και τον εκπαιδευτικό και μάλιστα μ' ένα τρόπο διερευνητικό και σαφώς αντίθετο με τη μοναδική γνώση του σχολικού βιβλίου.

Μια σωρεία πλεονεκτημάτων χαρακτηρίζουν τα πολυμέσα, βάσει των οποίων μαθητές και εκπαιδευτικοί διευρύνουν την πληροφορία, την ανακαλούν, όποτε τη χρειαστούν και, κυρίως, μπορούν να την ανασύρουν από πολλές πηγές, με αποτέλεσμα να αναπτύσσεται η κριτική σκέψη, αντίποδας της αυθεντίας και της μοναδικότητας της γνώσης.

Συγκεκριμένα, το διαδίκτυο προσφέρει εναλλακτικές μορφές μάθησης, γιατί προβάλλει την εικονική πραγματικότητα, πιο δελεαστική από τη γραφή και την έντυπη εικόνα, επιτρέπει την εξερεύνηση της γνώσης και, τέλος, παρακινεί και στην τυχαία μάθηση μέσα από τα παράθυρα ή τις συναφείς ιστοσελίδες που «ανοίγει» ο ενδιαφερόμενος, για να ψάξει το αντικείμενο που διερευνά. Η έρευνα μάλιστα στους ταξιδιώτες του διαδικτύου καταλήγει στο ότι όσο γενικότερους στόχους θέτει κανείς αρχικά τόσο περισσότερους κόμβους και παράθυρα επισκέπτεται, προκειμένου ν' αποκτήσει μια ιδέα για το αντικείμενο που τον απασχολεί, και άρα τόσο περισσότερο ενημερώνεται για πολλά συναφή αντικείμενα.

Σε κάθε περίπτωση όμως τίθεται επιτακτικά το ζήτημα της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας των πηγών του διαδικτύου και κατά πόσο το περιβάλλον αυτό εγκυμονεί κινδύνους. Είναι λογικό μέσα σ' έναν απέραντο χάρτη πληροφοριών να εγκλείεται, πέρα από την επικοινωνιακή και τεχνολογική διάσταση, και η εμπορική. Από την άλλη πλευρά, γνωρίζουμε ότι η γνώση δεν ήταν ποτέ ουδέτερη. Η ιδεολογία του φορέα της πάντα

στιγματίζει τη γνώση, μπορεί να συνδέεται με συμφέροντα και να προάγει αυτό που η κάθε κυρίαρχη ομάδα ή τάξη θεωρεί «σωστό».

Σε αυτό το περιβάλλον προβάλλει ως ανάγκη να διαμορφώσουμε κατάλληλες στάσεις και συμπεριφορές, για να προφυλαχθούμε από κάθε είδους διαδικτυακή πληροφορία που δεν πληροί τα κριτήρια της ευπρέπειας και της έγκυρης καταχώρησης. Ειδικά οι μαθητές θα πρέπει, με την αρωγή και την υποστήριξη του εκπαιδευτικού συστήματος, να καλλιεργήσουν την ικανότητα να ξεχωρίζουν τη χρήσιμη από την άχρηστη ή την επιβλαβή γνώση (π.χ. ελέγχοντας τις πηγές και τους φορείς των πληροφοριών, κρίνοντας τυχόν επιχειρήματα που περιέχουν κ.λπ.). Τελικά, προστίθεται ένα νέο και ενδιαφέρον ζήτημα στην εκπαιδευτική διαδικασία: η ευθύνη των φορέων του εκπαιδευτικού συστήματος για τη λειτουργική σχέση της μάθησης με το συνεχώς εξελισσόμενο γνωστικό περιβάλλον του διαδικτύου.

Κείμενο 2

Ο Στάθης ακούει ραδιόφωνο

Το κείμενο αποτελεί την αρχή του κεφαλαίου XVIII (=18) από το σπονδυλωτό μυθιστόρημα του Αλέξη Πανσέληνου (1943- _) «Ελαφρά Ελληνικά Τραγούδια» (Αθήνα 2018,, εκδ. Μεταίχμιο).

Στο αριστερό πλάι του ραδιοφώνου έχει ένα μεγάλο, στρογγυλό κουμπί με περιφέρεια οδοντωτή και ένα μικρό βούλιαγμα στην κυρτή του επιφάνεια, υποδοχή για το δάχτυλο που βοηθά στο γύρισμα. Με αυτό διαλέγεις σταθμό. Στα μεσαία. Η παλιά, προπολεμική συσκευή είναι από λουστραρισμένο ξύλο με νερά , η πρόσοψή της από υφαντό διακοσμημένο με χρυσοκλωστή, που αφήνει να διαγράφεται το κυλινδρικό σχήμα του μεγαφώνου και βουλιάζει στην πίεση του δακτύλου. Το φωτισμένο καντράν έχει αμέτρητα ονόματα πόλεων από όλο τον κόσμο, όπου μπορείς να σταματήσεις τη βελόνα και να ακούσεις τη μουσική και τις άγνωστες γλώσσες των εκφωνητών. Ο Στάθης, που περνά πολλές ώρες μπρος στο ραδιόφωνο, αφήνει τον επιλογέα στα μεσαία και στέλνει τη βελόνα από τη μια γνωστή «διεύθυνση» στην άλλη: στο Εθνικό Πρόγραμμα και στο Ενόπλων Δυνάμεων. Ξέρει όλα τα ελαφρά ελληνικά τραγούδια που παίζουν και κάμποσα ξένα, και μαθαίνει να ξεχωρίζει τα όργανα της ορχήστρας. Κάποια από τα λόγια τα μαθαίνει στρεβλά, παρακούοντας τη φωνή του τραγουδιστή, και τα κρατά λάθος η μνήμη του, πάντως καμιά σημασία δεν έχει, το τραγούδι είναι τραγούδι και αν ο Στάθης ακούει να λένε για «μάτια με μπλε φαρίδες», διόλου δεν τον απασχολεί τι να 'ναι οι φαρίδες αυτές τις οποίες ποτέ ξανά δεν έχει ακούσει ή τι να είναι η μυστηριώδης «μαρπαγέρα» που έχει

απομείνει στη μνήμη της ακοής του με τη φωνή της Δανάης ή της Σοφίας Βέμπο ή καν της Στέλλας Γκρέκα¹.

Τα απογεύματα, καθώς το φως στην τραπεζαρία λιγοστεύει και οι ανταύγειες της δύσης πάνω από τις χαμηλές κεραμοσκεπές των σπιτιών στη γωνία με τη Φειδίου γράφουν με χρώματα τη μετάβαση από τη μέρα στη νύχτα, συχνά μπλέκει στη μουσική κάποια εξωτική φωνή από σταθμό αραβικό, που επιμένει να μιλά ακατάπαυστα, συνοδεύοντας τα τραγούδια ή τις περιπέτειες των παιδικών ηρώων στην εκπομπή της Θείας Λένας.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Να συνοψίσεις σε 50-60 λέξεις τις δυνατότητες και τους κινδύνους που συνεπάγεται η εμπλοκή του διαδικτύου στην εκπαιδευτική διαδικασία, σύμφωνα με το Κείμενο 1.

Μονάδες 10

2^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Να περιγράψεις με συντομία τον τρόπο με τον οποίο η 2^η παράγραφος συνδέεται, νοηματικά και γλωσσικά, με την 3^η παράγραφο του Κειμένου 1.

Μονάδες 10

3^ουποερώτημα (μονάδες 15)

Να μετασηματίσεις τα ακόλουθα αποσπάσματα του Κειμένου 1, αρχίζοντας με τον τρόπο που προτείνεται σε κάθε περίπτωση και φροντίζοντας, ώστε το νόημα να παραμείνει το ίδιο:

1) Μια σωρεία πλεονεκτημάτων χαρακτηρίζουν τα πολυμέσα.

Τα πολυμέσα ... (μονάδες 2)

2) Το διαδίκτυο προσφέρει εναλλακτικές μορφές μάθησης γιατί προβάλλει την εικονική πραγματικότητα.

Στο διαδίκτυο λόγω (μονάδες 4)

3) ... προβάλλει ως ανάγκη να διαμορφώσουμε κατάλληλες στάσεις και συμπεριφορές

.... προβάλλει ως ανάγκη η ... (μονάδες 3)

¹ Δημοφιλείς τραγουδίστριες της δεκαετίας του 1950.

4) ... ελέγχοντας τις πηγές και τους φορείς των πληροφοριών ...

με ... (μονάδες 3)

5) η ευθύνη των φορέων του εκπαιδευτικού συστήματος...

το ότι ... (μονάδες 3)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Τι προσφέρει στον ήρωα του Κειμένου 2 η ακρόαση εκπομπών στο ραδιόφωνο; Πώς ερμηνεύεις εσύ τη σχέση που αναπτύσσει το παιδί με το ραδιόφωνο; Να αναπτύξεις την απάντησή σου σε 120-150 λέξεις.

Μονάδες 15